

ПРОПОЗИЦІЇ

Міністерства юстиції України до проєкту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про виконавче провадження» (щодо обов'язку виконавця проводити індексацію розміру аліментів, визначеного судом у твердій грошовій сумі)», внесеного на розгляд Верховної Ради України народними депутатами України Діденко Ю.О., Гетманцевим Д.О. та іншими (реєстр. № 3112 від 21.02.2020)

друге читання

Міністерство юстиції України **не підтримує** проєкт Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про виконавче провадження» (щодо обов'язку виконавця проводити індексацію розміру аліментів, визначеного судом у твердій грошовій сумі)» (далі – проєкт Закону), яким пропонується внесення змін до статті 71 Закону України «Про виконавче провадження».

Так, проєктом Закону пропонується внести зміни до частини першої статті 71 Закону України «Про виконавче провадження», доповнивши абзацами третім і четвертим такого змісту:

«Індексація розміру аліментів, визначеного у твердій грошовій сумі, проводиться, якщо інше не передбачено у виконавчому документі чи у договорі між батьками про сплату аліментів на дитину, виконавцем у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку. Індексація аліментів проводиться щороку, починаючи з другого року після визначення розміру аліментів.

У разі самотійного надіслання стягувачем виконавчого документа безпосередньо підприємству, установі, організації, фізичній особі - підприємцю чи фізичній особі, зазначеним у частині першій статті 7 цього Закону, індексація розміру аліментів, визначеного у твердій грошовій сумі, проводиться, якщо інше не передбачено у виконавчому документі чи у договорі між батьками про сплату аліментів на дитину, відповідно до Закону України «Про індексацію грошових доходів населення».

Також проєктом Закону пропонується внести зміни до частини четвертої статті 71 Закону України «Про виконавче провадження», якими передбачається, що виконавець зобов'язаний проводити індексацію розміру аліментів відповідно до частини першої цієї статті.

У зв'язку з цим слід зазначити, що статтею 19 Конституції України визначено, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Відповідно до статті 1 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» примусове виконання судових рішень і рішень інших органів (посадових осіб) покладається на органи державної виконавчої служби та у визначених Законом України «Про виконавче провадження» випадках – на приватних виконавців.

Завданням органів державної виконавчої служби та приватних виконавців є своєчасне, повне і неупереджене виконання рішень, примусове виконання яких передбачено законом.

Крім того, згідно з частиною першою статті 5 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» державний виконавець, приватний виконавець під час здійснення професійної діяльності є незалежними, керуються принципом верховенства права та діють виключно відповідно до закону.

Обов'язки виконавців визначені частиною другою статті 18 Закону України «Про виконавче провадження», пунктом 1 якої передбачено, що виконавець зобов'язаний здійснювати заходи примусового виконання рішень у спосіб та в порядку, які встановлені виконавчим документом і цим Законом.

Відповідно до частини другої статті 184 Сімейного кодексу України розмір аліментів, визначений судом або домовленістю між батьками у твердій грошовій сумі, щорічно підлягає індексації відповідно до закону, якщо платник і одержувач аліментів не домовилися про інше. За заявою одержувача аліментів індексація може бути здійснена судом за інший період.

Необхідно зазначити, що індексація грошових доходів населення – це встановлений законами та іншими нормативно-правовими актами України механізм підвищення грошових доходів населення, що дає можливість частково або повністю відшкодувати подорожчання споживчих товарів і послуг (стаття 1 Закону України «Про індексацію грошових доходів населення» (далі – Закон)).

Статтею 2 Закону передбачено, що індексації підлягають грошові доходи громадян, одержані ними в гривнях на території України і які не мають разового характеру, зокрема, розмір аліментів, визначений судом у твердій грошовій сумі.

Аналогічне положення містить Порядок проведення індексації грошових доходів населення, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 17 липня 2003 року № 1078.

Частиною сьомою статті 5 Закону передбачено, що індексація розміру аліментів, визначеного судом у твердій грошовій сумі, проводиться за рахунок коштів платника аліментів.

Згідно з частиною другою статті 9 Закону індексація розміру аліментів, визначеного судом у твердій грошовій сумі, здійснюється підприємствами, установами, організаціями, фізичними особами, фізичними особами – підприємцями, які проводять відповідні відрахування аліментів із доходу платника аліментів.

Спори з питань індексації грошових доходів підлягають розгляду в судовому порядку.

Відповідно до статті 124 Конституції України правосуддя в Україні здійснюють виключно суди. Делегування функцій судів, а також привласнення цих функцій іншими органами чи посадовими особами не допускаються.

Положеннями статті 19 Цивільного процесуального кодексу України (далі – Кодекс) визначено справи, що належать до юрисдикції загальних судів.

Так, відповідно до частини першої, другої цієї статті Кодексу суди розглядають у порядку цивільного судочинства справи, що виникають з цивільних, земельних, трудових, сімейних, житлових та інших правовідносин, крім справ, розгляд яких здійснюється в порядку іншого судочинства.

Цивільне судочинство здійснюється за правилами, передбаченими цим Кодексом, у порядку: наказного провадження; позовного провадження (загального або спрощеного); окремого провадження.

Відповідно до частин четвертої, шостої цієї статті Кодексу, зокрема, спрощене позовне провадження призначене для розгляду малозначних справ, до яких, серед іншого, віднесено справи про індексацію аліментів, зміну способу їх стягнення, якщо такі вимоги не пов'язані із встановленням чи оспорюванням батьківства (материнства).

При цьому, як передбачено частиною першою статті 28 Кодексу, позови про індексацію аліментів можуть пред'являтися також за зареєстрованим місцем проживання чи перебування позивача.

Таким чином, питання про проведення індексації аліментів, визначених у твердій грошовій сумі, вирішується виключно у судовому порядку.

Підсумовуючи викладене, слід зазначити, що запропоновані проектом Закону зміни не узгоджуються із Цивільним процесуальним кодексом України та передбачають здійснення виконавцями невластивих функцій щодо проведення індексації розміру аліментів, визначеного судом у твердій грошовій сумі, що призведе до:

додаткового навантаження на виконавців та неналежного виконання ними своїх основних функцій;

затягування процесу виконання рішень.

Міністр юстиції України

Денис МАЛЮСЬКА

_____ 2020 року